

Spis Konf 22/2012 byl spojen se spisem číslo Konf 21/2012 a pod touto spisovou značkou bylo rozhodnuto takto:

Konf 21/2012 - 51

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Elišky Cihlářové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Simona, a JUDr. PhDr. Karla Šimky, LL.M., Ph.D., rozhodl o návrhu **a) Ministerstva vnitra České republiky**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, a **b) žalobce Dopravního podniku Ústeckého kraje a.s.**, se sídlem v Praze 5, Lumiérů 181/41, zastoupeného JUDr. Ilonou Vaněčkovou, advokátkou se sídlem v Praze 4, Na Pankráci 404/30a, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Okresním soudem v Ústí nad Labem a dalšího účastníka sporu vedeného u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 34 C 101/2008, o zaplacení částky 735 000 000 Kč s příslušenstvím, in eventum 188 453 017,72 Kč s příslušenstvím: **žalovaný Ústecký kraj**, se sídlem v Ústí nad Labem, Velká Hradební 3118/48, IČO 70892156, zastoupený JUDr. Karlem Muzikářem, LL.M. (C.J.), advokátem se sídlem v Praze 1, Křížovnické nám. 193/2, advokátní kancelář WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o.,

t a k t o :

- I. Věci vedené u zvláštního senátu pod sp. zn. Konf 21/2012 a sp. zn. Konf 22/2012, **se spojují** ke společnému projednání. Věc bude nadále vedena pod sp. zn. Konf 21/2012.
- II. Příslušný vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 34 C 101/2008, o zaplacení částky 735 000 000 Kč s příslušenstvím, **je soud.**
- III. Usnesení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 9. 2008, čj. 34 C 101/2008 - 193, **se zrušuje.**

O d ů v o d n ě n í

K výroku I.:

Zvláštní senát podle § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) ve spojení s § 4 zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl výrokem I., že se řízení vedená pod sp. zn. Konf 21/2012 a sp. zn. Konf 22/2012 spojují ke společnému projednání. V obou řízeních vedených u zvláštního senátu byly podány samostatné návrhy týkající se totožné věci vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem. Jedná se o návrh Ministerstva vnitra ČR zapsaný pod sp. zn. Konf 22/2012 a návrh žalobce Dopravního podniku Ústeckého kraje a. s. zapsaný pod sp. zn. Konf 21/2012, týkající se žalobce Dopravního podniku Ústeckého kraje a.s. proti žalovanému Ústeckému kraji o zaplacení 735 000 000 Kč s příslušenstvím, in eventum 188 453 017,72 Kč.

K výrokům II. a III.

Návrhy doručenými dne 23. března 2012 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, se Ministerstvo vnitra a Dopravní podnik Ústeckého kraje (dále žalobce) domáhaly, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu § 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, mezi Ministerstvem vnitra ČR a Okresním soudem v Ústí nad Labem ve věci žaloby vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 34 C 101/2008 týkající se zaplacení částky 735 000 000 Kč s příslušenstvím, in eventum 188 453 017,72 Kč s příslušenstvím.

Z předloženého soudního spisu vyplynuly následující skutečnosti.

Žalobce se obrátil dne 7. května 2008 s žalobou na Okresní soud v Ústí nad Labem a svým žalobním návrhem se domáhal po žalovaném Ústeckém kraji zaplacení částky ve výši 735 000 000 Kč s příslušenstvím in eventum částky ve výši 188 453 017,72 Kč. Žalobu odůvodnil tím, že předchůdce žalobce (společnost ČSAD BUS Ústí nad Labem a. s.) uzavřel se žalovaným dne 30. 12. 2003 Smlouvu o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě k zajištění dopravní obslužnosti v území Ústeckého kraje (dále jen „smlouva“) podle § 19 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSD“), na jejímž základě žalobce zajišťoval pro žalovaného provoz městské autobusové dopravy v Ústeckém kraji. Na základě dodatku č. 5 ke Smlouvě byly žalobci - jako právnímu nástupci - vydány licence na plnění závazku ze Smlouvy. Dne 31. 1. 2006 žalovaný vypověděl shora uvedenou smlouvu a výpovědní lhůta uplynula ke dni 30. 4. 2006. Žalobce se tak ocitl v situaci, kdy mu žalovaný přestal plnit zákonnou povinnost k úhradě prokazatelné ztráty podle § 19b odst. 2 ZSD i přes skutečnost, že žalobce byl povinen jako držitel předmětných licencí na základě ustanovení § 18 ZSD i nadále závazky veřejné služby plnit. V omezené míře, s přihlédnutím k daným možnostem, pak žalobce uskutečňuje provoz na daných linkách až dodnes, neboť má za to, že závazek veřejné služby nebyl platně zrušen a nadále existuje. Žalobce dále uvedl, že předmětné závazky veřejné služby podle jeho názoru nemohly být platně zrušeny výpovědí smlouvy, neboť jejich podstata a trvání spočívala a nadále spočívá v uložení závazku provozu a přepravy žalobci jakožto držiteli předmětných licencí, a to podle ustanovení § 18 ZSD, přičemž platnost těchto ustanovení a licencí nadále trvá i po ukončení smlouvy. Stejně tak trvá i povinnost žalovaného hradit žalobci prokazatelnou ztrátu vzniklou plněním předmětných závazků veřejné služby podle § 19b odst. 2 ZSD,

což vyplývá i z příslušných ustanovení Nařízení Rady č. 1191/69 ze dne 26. 6. 1969 ve znění nařízení Rady č. 1893/91 (dále jen „nařízení“), které pro Českou republiku začalo platit dnem vstupu ČR do Evropské unie, tedy dnem 1. 5. 2004. Žalobce má zato, že zrušit závazek veřejné služby a tomu odpovídající povinnost žalovaného hradit žalobci prokazatelnou ztrátu lze výlučně způsobem uvedeným v nařízení, kde v oddílu II jsou stanoveny společné zásady zrušení nebo zachování závazků veřejné služby, přičemž v čl. 4 odst. 1 nařízení je výslovně uvedeno, že je na dopravních podnicích, aby požádaly příslušné orgány členských států o úplné nebo částečné zrušení závazku veřejné služby, pokud tento závazek zahrnuje hospodářské nevýhody. Příslušný orgán je v souladu s čl. 6 odst. 2 nařízení oprávněn až na základě takové žádosti rozhodnout o tom, bude-li závazek veřejné služby zrušen.

Vzhledem k tomu, že žalovaný neplní povinnost vyrovnávat žalobci příslušná ekonomická břemena, tedy nehradí žalobci prokazatelnou ztrátu, zapříčinil tím stav, kdy zásadním způsobem klesla hodnota vlastního kapitálu podniku žalobce v porovnání se stavem k 30. dubnu 2006. Žalobce má za to, že mu náleží po právu nárok na náhradu škody ve výši 735 000 000 Kč. Částka je vypočítána ke dni 31. 1. 2008 a potvrzena znaleckým posudkem č. 01-01/2008 ze dne 29. 4. 2008, zpracovaným znaleckým ústavem Appraising Alpha-znalecký ústav, s. r. o.

Pokud by soud shledal, že výpovědí smlouvy mohl být závazek veřejné služby platně zrušen, požaduje žalobce částku odpovídající vyrovnání rozdílu mezi snížením finančního břemene a snížením příjmů podniku žalobce podle čl. 10 odst. 1 nařízení, která činí podle žalobce 188 453 017,72 Kč (viz znalecký posudek č. 02-02/2008 ze dne 29. 4. 2008 zpracovaný znaleckým ústavem Appraising Alpha-znalecký ústav, s. r. o.).

Okresní soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 9. září 2008, čj. 34 C 101/2008 - 193, řízení podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil (výrok I.), postoupil věc po právní moci usnesení Ministerstvu vnitra (výrok II.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok III.). Soud posoudil právní povahu uzavřené smlouvy, na jejímž základě žalobce uplatňoval svůj nárok, jako smlouvu subordinační ve smyslu § 161 odst. 1 správního řádu s tím, že rozhodnout ve věci přísluší správnímu orgánu. Svůj názor opřel o rozhodnutí zvláštního senátu ze dne 21. 5. 2008, čj. Konf 31/2007 - 82.

Ministerstvo vnitra, kterému byl návrh žalobce soudem postoupen, usnesením ze dne 12. ledna 2009, č. j. MV-88769-8/ODK-2008, řízení ve věci přerušilo, neboť další řízení, která byla u něj žalobcem zahájena, představují ve vztahu k tomuto řízení, řízení o předběžných otázkách.

V průběhu přerušování řízení došlo Ministerstvo vnitra po přijetí nařízení Rady (ES) č. 1370/2007 ze dne 23. října 2007, o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1191/69 a č. 1107/70 k závěru, podle něhož smlouvy o závazku veřejné služby ztratily povahu subordinačních veřejnoprávních smluv a k řešení sporů z nich je věcně příslušné Ministerstvo dopravy. Usnesením č. j. MV-88769-27/ODK-2008 věc postoupilo Ministerstvu dopravy, které se však s názorem Ministerstva vnitra neztotožnilo a věc postoupilo zpět Ministerstvu vnitra usnesením ze dne 18. 2. 2011, č. j. 22/2011-190-STSP/4.

Dne 7. 3. 2011 se Ministerstvo vnitra obrátilo (mimo jiné i s dalšími návrhy) na Nejvyšší správní soud s návrhem na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a Ministerstvem dopravy podle ustanovení § 97 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 27. září 2011, čj. Komp 2/2011 - 90, odmítl žalobu v části týkající se nároku společnosti Dopravního podniku Ústeckého kraje v předmětné věci. V odůvodnění uvedl, že žalobce nežádá zaplacení prokazatelné ztráty vyplývající ze smlouvy o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě podle § 19 zákona o silniční dopravě, ale domáhá se zaplacení náhrady škody z důvodu poklesu vlastního kapitálu, způsobeného podle jeho tvrzení neplatnou výpovědí veřejnoprávní smlouvy. Tento nárok však nelze považovat za nárok vyplývající z veřejnoprávní smlouvy, neboť dopravní podnik žádá náhradu škody, která je soukromoprávním institutem, a takovéto spory rozhodují soudy (viz první část ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř.).

Dne 23. března 2012 byly zvláštnímu senátu doručeny návrhy Ministerstva vnitra a Dopravního podniku Ústeckého kraje na zahájení kompetenčního sporu.

Ministerstvo vnitra s ohledem na závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v rozsudku ze dne 27. září 2011, čj. Komp 2/2011 - 90, uvedlo, že návrh žalobce na zahájení sporného řízení v souladu s § 43 odst. 1 písm. b) správního řádu usnesením ze dne 25. října 2011, čj. MV-88769-31/ODK-2008, odložilo a konstatovalo, že případnou příslušnost správních orgánů k posouzení druhého požadovaného (eventuálního) plnění je možné zvažovat až v závislosti na rozhodnutí soudů o uplatněném nároku na náhradu škody. Proti tomuto usnesení podal žalobce rozklad, jenž byl rozhodnutím ministra vnitra ze dne 14. února 2012, čj. MV-88769-41/VS-2008, zamítnut. Ministerstvo vnitra se ve shodě s názorem Nejvyššího správního soudu domnívá, že tvrzený nárok na zaplacení 735 000 000 Kč s příslušenstvím je nárokem soukromoprávní povahy, konkrétně nárokem na náhradu škody, o němž nepřísluší rozhodovat správní orgánům, ale soudům v občanském soudním řízení. Protože tak vznikl záporný kompetenční spor mezi soudy a orgány moci výkoné navrhuje, aby zvláštní senát přiřkl příslušnost k vydání rozhodnutí o původní žalobě soudům v občanském soudním řízení.

Žalobce – Dopravní podnik Ústeckého kraje – uvedl, že negativní kompetenční konflikt vznikl již v okamžiku, kdy Okresní soud v Ústí nad Labem popřel svou pravomoc k rozhodnutí ve věci a ministerstvo vnitra věc usnesením odložilo poté, co mu byla věc postoupena zpět ministerstvem dopravy, namísto aby podalo návrh zvláštnímu senátu na rozhodnutí kompetenčního sporu. Ve shodě s ministerstvem vnitra i Nejvyšším správním soudem navrhuje, aby zvláštní senát rozhodl, že příslušným vydat rozhodnutí v předmětné žalobě je soud. Současně žádá, aby ministerstvo vnitra bylo povinno zaplatit navrhovateli náhradu nákladů řízení.

Při řešení vzniklého sporu o věcnou příslušnost mezi soudem a správním orgánem se zvláštní senát řídil následující úvahou.

Okresní soud v Ústí nad Labem v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc věc rozhodnout a rovněž Ministerstvo vnitra ČR popírá svou pravomoc ve věci

rozhodnout poté, co mu byla věc postoupena; zvláštní senát konstatuje, že se v posuzované věci jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem č. 131/2002 Sb.

Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003 - 18, publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

V usnesení ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. Konf 5/2012, zvláštní senát uvedl, že z jeho rozhodovací praxe vyplývá, že smlouva o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě uzavřená podle § 19 ZSD je veřejnoprávní smlouvou, neboť zakládá práva a povinnosti v oblasti veřejného práva (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 21. 5. 2008, čj. Konf 31/2007 - 82, publikované pod č. 1675/2008 Sb. NSS, www.nssoud.cz). Spory z těchto smluv jsou oprávněny zásadně řešit správní orgány podle § 169 správního řádu.

Pravomoc správních orgánů však nebude dána tehdy, pokud se žalobce domáhá po žalovaném plnění z titulu náhrady škody. Tato pravomoc musí být určena na základě obsahu podané žaloby, tj. na základě žalobních tvrzení a žalobního petitu. V žalobním návrhu žalobce uvádí, že v důsledku výpovědi Smlouvy ze strany žalovaného a následném neplnění povinnosti žalovaného vyrovnávat žalobci příslušná ekonomická břemena, došlo u žalobce k poklesu hodnoty vlastního kapitálu žalobce. K tomu předkládá znalecký posudek č. 01-01/2008 vypracovaný znaleckým ústavem Appraising Alpha-znalecký ústav, s.r.o., se sídlem v Praze 2, Trojanova 2022/12, s názvem „Snížení hodnoty podniku zajišťujícího veřejnou službu“, ve kterém znalecký ústav uvádí znehodnocení podniku v důsledku ukončení Smlouvy o závazku veřejné služby ze strany žalovaného ve výši 735 000 000 Kč.

Podle § 7 odst. 1 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

Podle § 420 obč. zák. odpovídá každý za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

Žalobce v předmětné věci v souvislosti s primárním petitem dovozuje nárok na zaplacení částky z titulu náhrady škody, způsobené neplněním povinnosti žalovaného vyrovnávat žalobci příslušná ekonomická břemena v důsledku ukončení smlouvy o závazku veřejné služby ze strany žalovaného. Obě strany tohoto sporu mají rovné postavení, jedna není nadřizena druhé a žádná ze stran nemůže prosadit svou vůli jinak než před orgánem, který je k řešení takového sporu povolán zákonem. Jde tedy o spor vyplývající ze soukromoprávního vztahu. Tyto spory zásadně náleží rozhodovat soudům (§ 7 odst. 1 o. s. ř.).

Zvláštní senát se tak ztotožňuje s názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeného v rozhodnutí ze dne 27. 9. 2011 čj. Komp 2/2011 - 90, který v odůvodnění uvádí: „Společnost DPÚK a. s. zde tedy nežádala zaplacení prokazatelné ztráty vyplývající ze smlouvy

o závazku veřejné služby ve veřejné linkové dopravě podle § 19 zákona o silniční dopravě (o němž by byl příslušný rozhodovat ústřední správní orgán), ale domáhala se zaplacení náhrady škody z důvodu poklesu vlastního kapitálu, způsobeného podle jejího tvrzení neplatnou výpovědí veřejnoprávní smlouvy. Správní řád v § 141 odst. 1 stanoví, že ve sporném řízení správní orgán řeší spory z veřejnoprávních smluv. Nárok společnosti DPKÚ a.s. ale nelze považovat za nárok vyplývající z veřejnoprávní smlouvy podle tohoto ustanovení. Náhrada škody, kterou společnost DPKÚ a.s. v této žalobě žádá, je soukromoprávním institutem, a spory o náhrady škod zásadně rozhodují soudy (prvá část ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř.).“

Zvláštní senát z uvedených důvodů vyslovil, že k rozhodnutí o věci je dána pravomoc soudu (§ 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb.). Současně podle § 5 odst. 3 téhož zákona zrušil rozhodnutí okresního soudu, které výroku zvláštního senátu odporuje a kterým soud svou pravomoc popřel. O nákladech řízení, které žalobce požaduje, bude rozhodnuto v souvislosti se skončením daného řízení.

Pokud se týká žalobcem naznačované eventuality petitu z důvodu zachování právní jistoty i pro případ, že by soud shledal, že výpověď smlouvy mohl být závazek veřejné služby platně zrušen, bude třeba, aby soud prvního stupně posoudil, zda v tomto smyslu žaloba obsahuje skutečně eventuální petit, a podle okolností případu pak zvážil, zda řešení takto uplatněného nároku spadá do jeho pravomoci. V opačném případě by řízení zastavil a věc v této části postoupil příslušnému orgánu.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány /§4 odst. 1 písm. a) s. ř. s./ i soudy. Dále tedy bude Okresní soud v Ústí nad Labem pokračovat v původním řízení o podané žalobě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. března 2013

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně zvláštního senátu